

democracy-reporting.org

DEMOCRACY
REPORTING
INTERNATIONAL

ÍTÉLJ AZ EREDMÉNYEKBŐL

5 tény a magyar 'illiberális államról'

2010 óta ...

250 százalékkal ↗

nőtt a politikailag érzékeny ügyekben a kormány számára kedvező alkotmánybírósági ítéletek aránya

1177 százalékkal ↗

nőtt a strasbourgi Emberi Jogok Európai Bíróságához (EJEB) benyújtott magyar keresetek száma

95 százalékot

tett ki a menekültkérdéssel foglalkozó műsoridő aránya, melyet a közszolgálati híradó a kormányzati álláspont propagálására fordított a kvótanépszavazás kampányidőszakában

4 x

magasabb volt a magyar kvótanépszavazás egy lakosra vetített kampányköltsége, mint a Brexit népszavazási kampányé az Egyesült Királyságban

585,4 milliárd forintnyi

közbeszerzési megbízást nyert el mindössze négy, Orbán Viktorhoz közel álló oligarcha 2015-ig

HAT ÉV GYURMÁZÁS A JOGRENDSZERREL

A magyar alkotmányos és jogrendszer alapvető változásokon ment át a Fidesz 2010-ben bekövetkezett hatalomra kerülése óta. Az utcai tüntetések, az Európai Unió és az Európa Tanács részéről megfogalmazott kritikák ellenére Orbán Viktor miniszterelnök megkérdőjelezhető jogalkotási lépései alapjaiban érintették a fékek és egyensúlyok rendszerét, a bíróságok függetlenségét, továbbá a médiaszabadságot Magyarországon.

Különösen az emberi jogok védelmének fő felelőse, az Európa Tanács fejezte ki visszatérően az aggályait, hogy miként érvényesül a jogállamiság Orbán Viktor „illiberális államában”. Mindeközben a magyar kormány folyamatosan azt

az álláspontot képviselte, hogy az alkotmányos változtatások összhangban állnak az ország demokratikus és emberi jogi kötelezettségeivel. Az egymásnak ellentmondó jogi érveken túl azonban érdemes megvizsgálni azt is, hogy milyen eredményekre vezettek a jogrendszerbeli változtatások a gyakorlatban.

E kiadvány célja, hogy adatokkal szolgáljon az elmúlt hat év során bekövetkezett változások valódi, mindennapi életre gyakorolt hatásáról az igazságszolgáltatás és az alkotmánybíráskodás, a média, a 2016-os kvótanépszavazás kampányfinanszírozása, és a közbeszerzés területén.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG A KORMÁNYZATI ÉRDEKEK KISZOLGÁLÓJA LETT A NEM FIDESZ ÁLTAL JELÖLT BÍRÁK KISZORÍTÁSÁT KÖVETŐEN

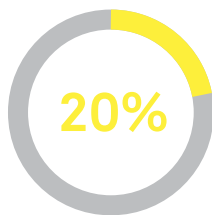
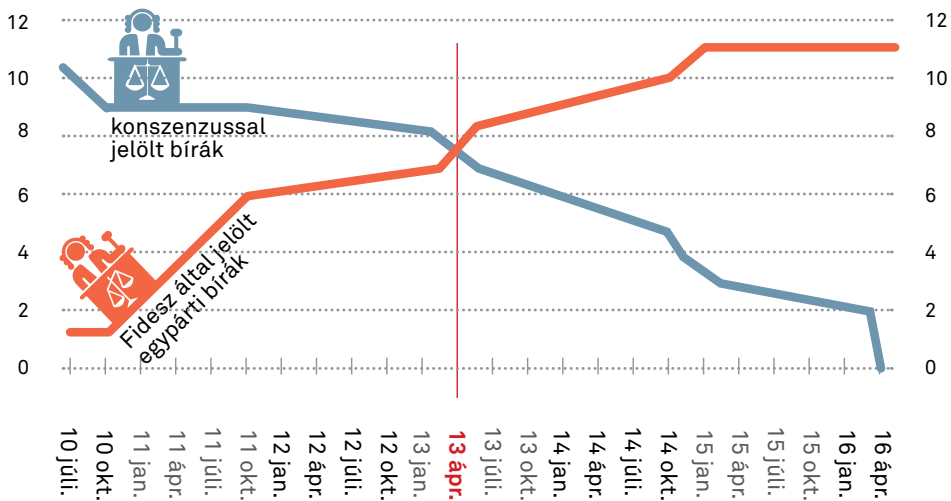
Az alkotmánybíróságok fő feladata a jogállamiság és a polgárok alapjogainak védelme a kormányzat hatalmával szemben, amennyiben az nem tartja tiszteletben saját alkotmányos korlátait. 2010 júniusában a Fidesz parlamenti többsége megváltoztatta az alkotmánybírák parlamenti jelölésének szabályait. A korábbi, frakciónkénti egy képviselő helyett, immár a parlamenti erőviszonyok arányában kaptak helyet a képviselőcsoportok a jelölőbizottságban. Ez, tekintettel a Fidesz 2/3-os parlamenti fölényére, azt jelentette, hogy immár egyedül, a korábban megkövetelt konszenzus teljes hiányában is jelölhetett a kormánypárt alkotmánybírákat.

Ezt követően a kormányzat 11-ről 15-re emelte az alkotmánybírák számát, 9-ről 12 évre növelte az alkotmánybírói ciklus hosszát, és eltörölte az alkotmánybírák korábbi 70. életévhez kötött felső életkorhatárát is. Míg 2010 nyarán a 11 alkotmánybíró közül még 10 korábban konszenzussal jelölt és csak egy, kizárólag a Fidesz által jelölt bíró volt, addigra 2016 áprilisára 100 százalékra nőtt a fideszes

egypárti bírák aránya. Miután a 2015-ös időközi választások következtében a Fidesz elvesztette 2/3-os többségét, a betöltetlen helyekre végül az LMP-vel közösen jelölt négy alkotmánybírárt 2016 novemberében.

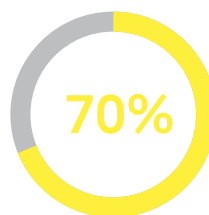
Az Eötvös Károly Intézet (EKINT) a DRI számára végzett kutatásában 45 kiemelkedő jelentőségű alkotmánybírói döntést vizsgált meg a 2010 májusa és 2016 szeptembere közötti időszakból. Az eredmények szerint az ítéletek 24 esetben feleltek meg a kormányzat feltételezett politikai érdekeinek, míg 21 esetben ellentétesek voltak azzal. Az ítéletek időbeli megoszlása tekintetében 2013 áprilisa tekinthető egyértelmű fordulópontnak, ekkor kerültek ugyanis a fideszes egypárti bírák többségbe a korábbi, konszenzussal jelölt bírákkal szemben. Ez időpont előtt a kiemelkedő jelentőségű ítéletek mintegy 20 százaléka kedvezett a kormányzat feltételezett politikai érdekeinek, míg ezt követően 70 százalékra; ami nem elhanyagolható változás az alkotmánybírói ítélezési gyakorlatában.

Az alkotmánybíróság összetétele és a politikailag szentitív ügyekben hozott ítéletek alakulása >>

2013 áprilisa előtt

- kormány számára kedvező döntések
- kormány számára kedvezőtlen döntések

2013 áprilisa után

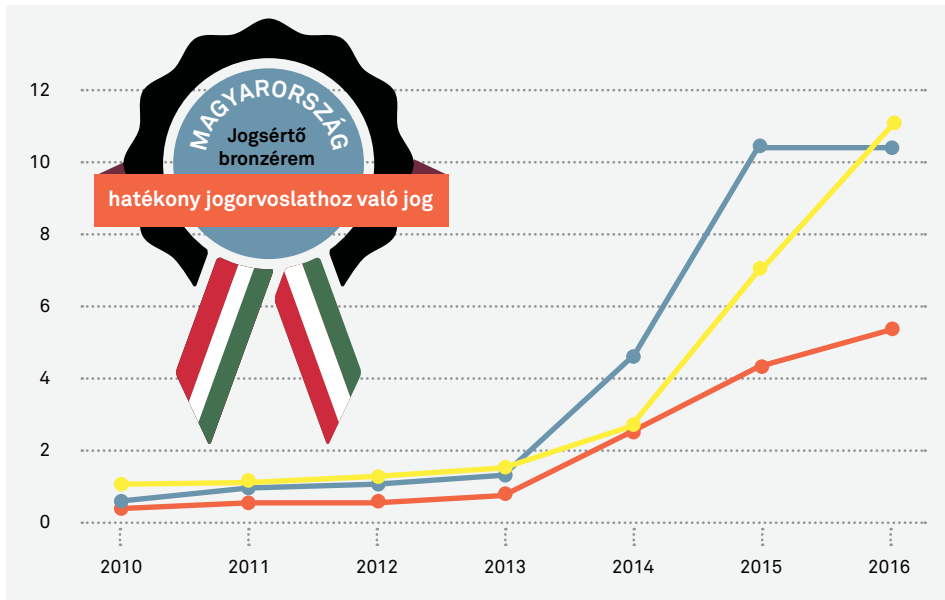
SOHA NEM LÁTOTT SZÁMÚ MAGYAR KERES JOGORVOSLATOT A STRASBOURGI EMBERI JOGOK EURÓPAI BÍRÓSÁGÁNÁL (EJEB)

A strasbourgi Emberi Jogok Európai Bírósága (EJEB) egy nemzetközi bírósági fórum, mely felülbírálhatja a nemzeti bíróságok döntéseit a polgárok – Emberi Jogok Európai Egyezményébe foglalt – alapvető emberi jogainak és politikai szabadságjogainak védelme érdekében.

2010 és 2016 között az EJEB-hez beadott magyarországi keresetek 1177 százalékkal (!) emelkedtek, és 2016-ban évi 5569 keresettel tetőztek. Ugyanezen időszakban a magyar keresetek összes keresethez viszonyított aránya az évi 0,71 százalékról 10,41 százalékra nőtt. Ez utóbbi egy különösen kimagasló érték, ha tekintetbe vesszük, hogy Magyarország 10 millió lakosa mindössze 1,25 százalékát teszi ki annak a megközelítően 800 millió főnek, akik fölött a strasbourgi bíróság joghatóságot gyakorol.

A folyamatban lévő eljárások tekintetében a magyar ügyek aránya a 2010-es 1,12 százalékról 2016-ra 11,2 százalékra nőtt, aminek következtében ma egy főre vetítve Magyarországon a legmagasabb a folyamatban lévő EJEB ügyek száma egész Európában. 2015 folyamán a strasbourgi bíróság 12 esetben marasztalta el Magyarországot az Emberi Jogok Európai Egyezménye 13. cikkének a megsértése, vagyis a hatékony jogorvoslat hiánya miatt. Ezzel a teljesítménnyel Magyarország a három legrosszabbul teljesítő ország csoportjába került az Európa Tanács 47 tagállama közül a hatékony jogorvoslathoz való jog tekintetében.

A keresetek száma és a függőben lévő magyarországi ügyek aránya a strasbourgi Emberi Jogok Európai Bírósága (EJEB) előtt >>

Magyarországi keresetek aránya

Keresetek száma tízezer főre vetítve

Függőben lévő ügyek aránya

ELFOGULT TÁJÉKOZTATÁS A KÖZMÉDIA POLITIKAI IRÁNYÍTÁS ALÁ KERÜLÉSÉNEK KÖVETKEZTÉBEN

A médiaszolgáltatásokról és tömegkommunikációról szóló 2010. évi CLXXXV. törvény alapján a közszolgálati médiaszolgáltatóknak kiegyensúlyozott és tárgyilagos hírszolgáltatást kell nyújtaniuk. A 2011-ben hatályba lépett, sokat támadott médiatörvény a médiaszolgáltatások felügyeletére és ellenőrzésére életre hívta a Médiatanácsot, melynek tagjaivá kivétel nélkül a kormánypárt jelöltjeit választotta meg a Fidesz-dominálta Országgyűlés. A közszolgálati média működését ezt követően egységesen a Médiaszolgáltatást-támogató és Vagyonkezelő Alap (MTVA) ernyője alá szervezte a kormány. Fennállása óta az MTVA-t számos vád érte a közmédia meghatározó szereplőinek és nagyszámú munkatársának elbocsájtása miatt.

A Democracy Reporting International és a Mérték Médiaelemző Műhely közös kutatása az öt meghatározó TV csatorna esti híradóit elemezte a 2016

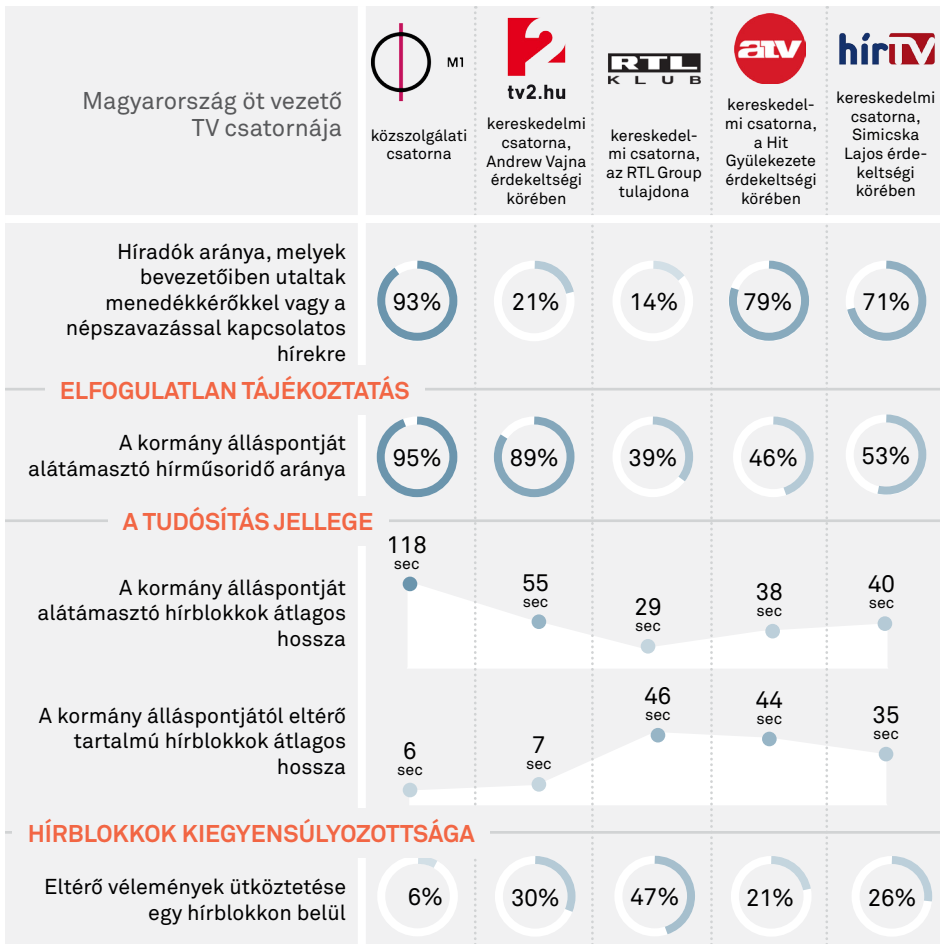
őszi kvótanépszavazás kampányában. A kutatási eredmények alapján, az M1 közszolgálati hírcsatorna, melyet a törvény betűje a legteljesebb mértékig kiegyensúlyozott tájékoztatásra kötelez, a témával foglalkozó műsorideje 95 százalékában a kormány álláspontját támogatta. Második helyen az Andrew Vajna kormánybiztos tulajdonában álló TV2 bizonyult a kormány iránt leginkább elfogult csatornának.

Ezek az eredmények összhangban vannak az Európai Biztonsági és Együttműködési Szervezet (EBESZ) által a 2014-es országgyűlési kampány során végzett médiamegfigyelés eredményeivel. Az EBESZ vizsgálata szerint az M1 közszolgálati csatorna akkor a vonatkozó műsoridő 84 százalékában negatív képet festett a közös ellenzéki lista pártjairól, míg a Fidesz esetében a hasonló érték mindössze 5 százalék volt.

¹ www.osce.org/odihr/elections/hungary/121098?download=true

Hírműsorok kiegyensúlyozottsága a kvótanépszavazási kampányban >>

HATALMAS KÖLTSÉGVETÉSŰ, MEGKÉRDŐJELEZHETŐ NÉPSZAVAZÁSI KAMPÁNY PÁRTPOLITIKAI PR CÉLOK ÉRDEKÉBEN

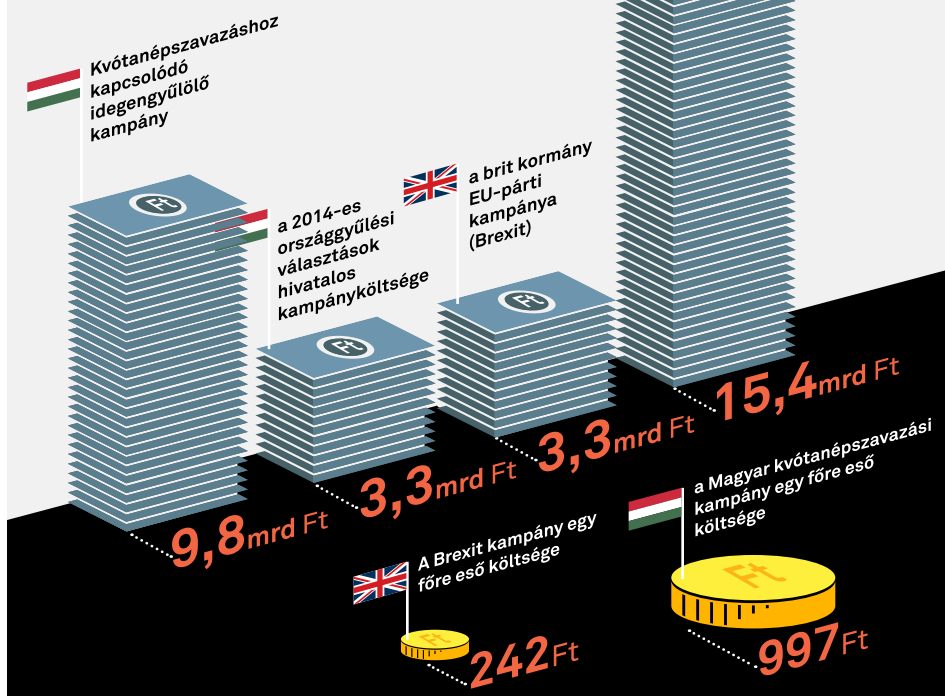
A 2016. október 2-i kvótanépszavazás azt a kérdést tette fel a magyar választópolgároknak, hogy az EU Magyarországra kényszerítse-e menedékkérők befogadását. A népszavazási kezdeményezés számos okból is igen vitatható volt: a feltett kérdés nem volt egyértelmű, továbbá a népszavazási eredmény jogi következményei is bizonytalanok voltak, hiszen az uniós jogot nem bírálhatja felülegyoldalúan egytagállam sem. Ráadásul az egész népszavazást az alkotmányellenesség gyanúja lengte körül, mivel Magyarország alaptörvénye szerint nemzetközi szerződésből eredő kötelezettségekről nem lehet népszavazást tartani.

Pár nappal a népszavazás február 24-i bejelentését követően a Fidesz vezette kormány egy hat hónapos bevándorlás-ellenes kampányba kezdett, melynek költsége elérte a 4,9 milliárd Forintot (közel 16 millió Euro). További 4,9 milliárd Forint került elköltésre a hivatalos őszi kampányidőszakban a „nem” szavazat népszerűsítésére is. Az együtt majd 10

milliárd forintos összeg közel háromszorosa annak, amit az összes parlamenti párt költött hivatalosan a 2014-es parlamenti választási kampány során, és közel kétharmada annak, amit az összes szereplő, köztük a brit kormány költött együttesen a Brexit kampány során az Egyesült Királyságban.

Egy főre vetítve a Brexit kampány harmadannyiba került egy brit polgár (0,78 Euro – 242 Ft/fő), mint egy magyar adófizető (3,17 Euro – 997 Ft/fő) számára. Ráadásul a Brexit kampánnyal ellentétben a magyar kvótanépszavazási kampány teljes egészében közpénzből volt finanszírozva. Számos kritika érte a magyar népszavazást, hogy pusztán csak belpolitikai érdekeket szolgál és híján van minden egyértelmű jogi következménynek; és így mindössze arra jó, hogy Orbán Viktor saját népszerűségét növelje EU-ellenes szövegek segítségével. A népszavazás e pártpolitikai karaktere, továbbá a közpénzek politikai PR céljára történő felhasználása különösen megkérdőjelezhetővé teszi a kampány céljára fordított aránytalanul magas összegeket.

A kvótanépszavazás
kampánycöltsége összevetve
a 2014-es országgyűlési
választásokkal és a Brexit
kampánnyal >>

FIDESZES OLIGARCHÁK KAPNAK HATALMAS KÖZBESZERZÉSI MEGBÍZÁSOKAT NEM-ÁTLÁTHATÓ KÖZBESZERZÉSI ELJÁRÁSOK KERETÉBEN

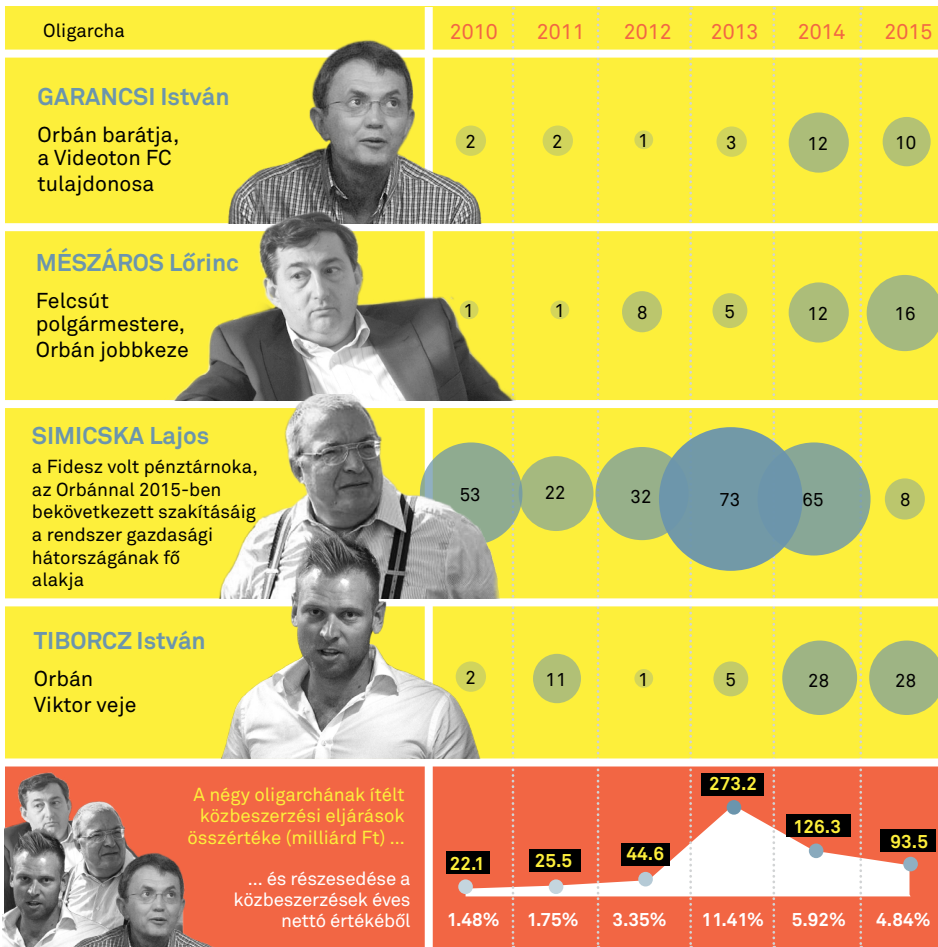
Az átlátható, független és hatékony közbeszerzés a jó kormányzás megkerülhetetlen alapja. Orbán Viktor 2010-es hatalomra kerülése óta a miniszterelnökkel személyes jó kapcsolatokat ápoló oligarchák kimagaslóan sikeresnek bizonyultak az állami közbeszerzési megbízások elnyerésében. A Transparency International által gyűjtött adatok szerint 2013-ban például a Fidesszel szoros kapcsolatokat ápoló négy oligarchához került a Magyarországon összesen közbeszerzésre fordított teljes összeg 11 százaléka, megközelítőleg 273 milliárd Forint.

Az Orbán Viktorral 2015 elején bekövetkezett szakításáig Simicska Lajos, a Fidesz volt pénztárnoka és sűrű eminenciása volt a legsikeresebb az állami megbízások elnyerésében. Garancsi István, Orbán veje, Tiborcz István, és a felcsúti polgármester,

Mészáros Lőrinc vállalkozásai azonban már ezt megelőzően is felívelő trendet mutattak a közbeszerzési pályázatokon való sikeres szereplésükkel. 2010 és 2015 között ez a négy oligarcha összesen 401 közbeszerzési megbízást nyert el 585,4 milliárd Forint (1,88 milliárd Euro) értékben.

Ugyancsak a Transparency International adatai szerint a közbeszerzési eljárások átlagban 25 százalékkal vannak túlárazva Magyarországon. A 2013 során közbeszerzésre fordított összeggel számolva ez csak abban az egy évben összesen 478 milliárd Forint felárat jelentett, ami több mint 48 ezer Forintnak felel meg minden egyes magyar állampolgárra vetítve. Tekintettel e számadatokra és a közbeszerzési eljárások részrehajló jellegére leszögezhető, hogy a jelenlegi rendszerben a közpénzek jelentős hányada alig egy pár oligarcha zsebébe vándorol.

Fideszes oligarcháknak ítélt közbeszerzési eljárások száma >>

A Democracy Reporting International (DRI) egy berlini székhelyű, független, non-profit szervezet, melynek célja az állampolgári részvétel növelése, az állami szervek elszámoltathatóságának fokozása, és a demokratikus intézmények fejlesztése világszerte. A DRI, összhangban az egyes országok helyi sajátosságaival, előmozdítani igyekszik az állampolgároknak az ENSZ Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatába, továbbá a Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyességokmányába foglalt politikai részvételi jogainak hatékony gyakorlását.

E kiadvány megjelenését a DRI saját forrásaiból fedezte.

@DemocracyR

/democracy.reporting

Democracy Reporting International
Prinzessinenstr. 30
D-10969 Berlin
Germany